

Płonka-Syroka, Bożena

Konferencja naukowa pt. Obraz człowieka i ludzkiego ciała. Społeczno-kulturowy kontekst medycyny, Wrocław, 16-17 maja 1994

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 39/3 - 4, 198-200

1994

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Hirnle, exlibrisu lekarskiego, obejrzano zabytki Wrocławia i Trzebnicy. Również dzięki staraniom Komitetu Organizacyjnego przygotowano bogate materiały zjazdowe, w tym spis i streszczenia zgłoszonych referatów.

Bożena Urbanek
(Warszawa)

KONFERENCJA NAUKOWA PT. *OBRAZ CZŁOWIEKA I LUDZKIEGO CIAŁA*
SPOŁECZNO-KULTUROWY KONTEKST MEDYCyny WROCŁAW 16–17 MAJA 1994

W gmachu Muzeum Historycznego, Oddział Arsenał we Wrocławiu, odbyła się w dniach 16 i 17 maja 1994 r. konferencja naukowa, pt. *Obraz człowieka i ludzkiego ciała – społeczno-kulturowy kontekst medycyny*. Organizatorem Konferencji była Pracownia Historii Nauk Medycznych Instytutu Historii Nauki PAN. Konferencja odbyła się przy wsparciu Fundacji *Humanitas et Scientia*.

W pierwszym dniu obradom przewodniczyli dr Bożena Płonka-Syroka z Instytutu Historii Nauki PAN oraz dr hab. Bogdan Rok z Instytutu Historycznego Uniwersytetu Wrocławskiego. W programie znalazło się dziewięć referatów.

Referat wprowadzający wygłosiła dr Barbara Uramowska-Żyto. Przedstawiła *Nurt społeczno-historyczny w socjologii wiedzy medycznej*. Autorka przedstawiła tezy swej ostatniej książki z tego zakresu.

Dr Andrzej Zybortowicz z Katedry Socjologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu przedstawił referat pt. *Relacje między naukami przyrodniczymi a społecznymi raz jeszcze – opcja konstruktywistyczna*. Postawił w nim jako problem badawczy zagadnienie obiektywizmu nauk przyrodniczych. Ukazał koncepcję wiedzy jako zjawiska definiowanego, konstruowanego społecznie.

Dr Włodzimierz Piątkowski z Międzywydziałowego Zakładu Etyki Akademii Medycznej w Lublinie wygłosił referat pt. *Choroba w doświadczeniu potocznym*. Autor przedstawił dwie popularne koncepcje postrzegania choroby w obrębie tzw. medycyny niekonwencjonalnej, Cliva Harrisa i Anatolija Kaszpirowskiego. Na podstawie własnych badań omówił recepcję tych koncepcji w Polsce.

Dr Danuta Penkala-Gawęcka z Instytutu Etnologii Collegium Historicum Uniwersytetu Poznańskiego przedstawiła referat pt. *Antropologiczne spojrzenie na chorobę jako zjawisko kulturowe*. Autorka ujęła problem choroby z perspektywy antropologii medycznej – subdyscypliny antropologii kulturowej.

Dr Bożena Płonka-Syroka z Instytutu Historii Nauki PAN w Warszawie w referacie pt. *Medycyna w kontekście społeczno-kulturowym – przegląd koncepcji i propozycje badawcze*, przedstawiła pozytywistyczną i antypozytywistyczną koncepcję nauki. Ukazała związane z każdą z tych koncepcji pola problemowe i ważniejsze kierunki badań.

Mgr Andrzej Pankalla z Katedry Historii Psychologii Uniwersytetu Poznańskiego przedstawił referat pt. *Analiza porównawcza postaw wobec osób upośledzonych do i po przełomie XIX i XX wieku. Kryterium – pojęcie tajemnicy*. Autor dokonał po-

równania postaw wobec osób trwale upośledzonych w okresie panowania demologicznej koncepcji choroby (na przykładzie kultury Olmeków) i postawy wobec tego problemu w kulturze europejskiej.

Dr Bożena Urbanek z Instytutu Historii Nauki PAN w Warszawie wygłosiła referat pt. *Problematyka leczenia „moralnego” psychicznie chorych w polskiej literaturze medycznej z lat trzydziestych i czterdzietych XIX stulecia*. Autorka przedstawiła koncepcje zawarte w pracach Józefa Jakubowskiego i Józefa Korzeniowskiego.

Dr Jaromir Jeszke w Zakładzie Historii Nauk Medycznych omówił *Relacje lekarz-pacjent w polskich badaniach historyczno-medycznych*. Referat miał charakter historiograficzny.

Ostatni referat w pierwszym dniu obrad wygłosiła dr Wita Szulc z Poznania. Omówiła *Pojęcie zdrowia w procesie kulturoterapii*. Autorka przybliżyła niemedyczne definicje zdrowia i choroby.

W ramach imprez towarzyszących w pierwszym dniu obrad uczestnicy Konferencji mieli okazję zwiedzić dwie wystawy przygotowane przez Muzeum Historyczne we Wrocławiu: *Panorama XVII-wiecznego Lwowa* oraz *Żydzi wrocławscy*.

W drugim dniu obrad przewodniczyli prof. dr hab. Zbigniew Domosławski, emerytowany profesor Akademii Medycznej we Wrocławiu, b. Kierownik Zakładu Historii Medycyny i Farmacji oraz dr Bożena Płonka-Syroka z IHN PAN w Warszawie.

Przedstawiono siedem referatów. Referat wprowadzający wygłosił prof. Zbigniew Domosławski. Omówił *Kierunki anatomiczne w dziejach medycyny od starożytności do renesansu*. Autor przedstawił szeroką panoramę teorii medycznych, opierających pojmowanie choroby na podstawie anatomicznej.

Dr hab. Bogdan Rok z Instytutu Historycznego Uniwersytetu Wrocławskiego omówił *Metafizyczne pojęcie choroby w polskim piśmiennictwie religijnym czasów nowożytnych*. Autor przybliżył komplementarne wobec ujęcia medycznego koncepcje choroby, wpisując je na szerszy kontekst kulturowy.

Dr Danuta Zydorek z Instytutu Historycznego Uniwersytetu Poznańskiego przedstawiła *Wybrane zagadnienia medyczne w polskich źródłach historycznych epoki Średniowiecza*. Autorka poświęciła uwagę wybranym aspektom zdrowia i choroby omówionym w polskiej literaturze rękopiśmiennej.

Mgr Andrzej Syroka z Muzeum Farmacji Wydziału Farmaceutycznego Akademii Medycznej we Wrocławiu przedstawił referat pt. *Problematyka medyczna w śląskich kalendarzach z XVII i XVIII stulecia*. Autor ukazał wybrane zagadnienia z zakresu zdrowia i choroby na tle kultury epoki.

Mgr Ewa Grzęda z Instytutu Polonistyki Uniwersytetu Wrocławskiego w referacie pt. *Inspiracje Mesmerowskie w twórczości romantyków polskich* ukazała wątki związane z jedną z XVIII-wiecznych doktryn medycznych, która zyskała szeroką popularność społeczną i zyskała status samodzielnego zjawiska kulturowego.

Dr Krzysztof Bieliński z Instytutu Polonistyki Uniwersytetu Wrocławskiego przedstawił referat pt. *Dualizm twórczości księdza Franciszka Euzebiusza Statecznego i jego tło psychiczne*. Autor podjął się analizy wątków literackich w zestawieniu z ich tłem biograficznym.

Mgr Zbigniew Libera z Katedry Etnologii Uniwersytetu Wrocławskiego wygłosił dodatkowy referat (w zastępstwie nieobecnej, choć przewidzianej w programie mgr

Jolanty Dymek) pt. *Szkieł na temat ciała w kulturze XIX-XX wieku*. Autor omówił zagadnienia związane ze świadomością potoczną w zakresie zdrowia i choroby.

Jako impreza towarzysząca po zakończeniu drugiego dnia obrad odbył się wieczór towarzyski.

Materiały z konferencji zostały opublikowane w postaci streszczeń. Pełne wersje większości referatów będą opublikowane w czasopiśmie „Medycyna Nowożytna. Studia nad Historią Medycyny” i „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki”.

Bożena Płonka-Syroka
(Wrocław)

KONFERENCJA NAUKOWA PT. *PROBLEMY METODOLOGICZNE I METOD BADAWCZYCH W HISTORII NAUK PRZYRODNICZYCH I MEDYCYNY*
WROCLAW 22 LISTOPADA 1993 R.

W gmachu Instytutu Historycznego Uniwersytetu Wrocławskiego przy ul. Szewskiej 49 odbyła się konferencja naukowa, zatytułowana *Problemy metodologiczne i metod badawczych w historii nauk przyrodniczych i medycyny*. Współorganizatorami Konferencji były Pracownia Historii Nauk Medycznych Instytutu Historii Nauki, Oświaty i Techniki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie oraz Sekcja Historii Kultury i Nauki Wrocławskiego Towarzystwa Miłośników Historii (Oddział Wrocławski Polskiego Towarzystwa Historycznego). Konferencję zorganizowano przy wsparciu Fundacji *Humanitas et Scientia* z Wrocławia. Obradom przewodniczyli dr Bożena Płonka-Syroka z IHNOiT PAN oraz dr hab. Bogdan Rok z Instytutu Historycznego we Wrocławiu.

Referat wiodący wygłosił prof. dr Stefan Zamecki z Instytutu Historii Oświaty, Nauki i Techniki PAN w Warszawie. Przedstawił *Uwagi na temat historiografii dziedziny nauki*. Autor podjął zagadnienia definicyjne, ukierunkowując swoje zainteresowania na określeniu przedmiotu badań historiografii dziedziny nauki. Zaproponował umiarkowany prezentyzm jako stanowisko normatywne w ramach historiografii dziedziny nauki oraz uznał dzieje stawiania i rozwiązywania problemów jako pierwszoplanowe zadanie badawcze dla historyków dziedziny nauki.

Dr Tadeusz Srogosz z Zakładu Historii Medycyny AM w Łodzi wygłosił referat pt. *Tak zwana teza Mertona i Kuhnowskie pojęcie dyscyplin baconowskich a historia medycyny*. Podjął problem czynników, które oddziaływały na nauki medyczne i ochronę zdrowia w czasach nowożytnych, pomijanych przez dotychczasową polską literaturę przedmiotu z zakresu historii medycyny. Autor przybliżył poglądy R.K. Mertona, Ch. Webstera, M. Webera, a także Thomasa Samuela Kuhna. zaproponował możliwości wykorzystania omówionych koncepcji w polskiej historiografii medycznej.

Dr Bożena Płonka-Syroka z Instytutu Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN w Warszawie, przedstawiła referat pt. *Ludwik Fleck (1896–1961) – mikrobiolog, prekursor nowoczesnej metodologii historii medycyny*. Autorka przybliżyła prekursorską wobec poglądów T.S. Kuhna koncepcję nauki, zaproponowaną w 1935 r.